

ОНА ЕРНИНГ САҲОВАТЛИ – “ЎСИШ НУҚТАЛАРИ”

Одилжон Ибрагимов,
қишлоқ хўжалиги фанлари доктори, профессор,
Фарғона политехника институти.

В статье дается информации о последних Указах Президента об эффективном использовании земельных и водных ресурсов. О том что Президентом РУз. Мирзиёевым ставиться перед фермерскими и дехканскими хозяйствами, государственными структурами о создании 200 тысяч рабочих мест выдав молодежи земельные участки для посадки разных сельскохозяйственных насаждений для обеспечения как себя так и жителей городов продуктами питания овощами и фруктами. Прививать любовь к земле которая всех прокормит. Приводится информация об экспорте сельскохозяйственной плодовоощной продукции – помидоры, огурцы, лимоны, зелень, чеснок, зеленый лук, укроп, сельдерей, райхон, нут, горох, фасоль, соя и др.

Ключевые слова. Указ, информация, продукция, плодовоовощная, овощи, стратегия, концепция, молодежь, книга, энергия, любовь.

The article provides information on the latest Presidential Decrees on the efficient use of land and water resources. About the fact that the President of the Republic of Uzbekistan. Mirziyoyev put forward before farmers and dekhkan farms, government agencies on the creation of 200 thousand jobs by giving young people land plots for planting various agricultural plantings to provide both themselves and city dwellers with food, vegetables and fruits. Grafting love to the ground that will commend everyone. Provides information on the export of agricultural fruit and vegetables - tomatoes, cucumbers, lemons, herbs, garlic, green onions, dill, celery, raikhon, chickpeas, peas, beans, soybeans, etc. Keywords. Decree, information, products, fruits and vegetables, vegetables, strategy, concept, youth, book, energy, love.

Ўзбекистон республикаси Президенти 2021 йил февраль ойи бошида Фарғона вилоятига ташрифи чоғида, ерларни ажратиб бериш орқали Фарғона вилоятида 200 минг нафар ёшларнинг бандлигини таъминлаш бўйича кўрсатма берди. Бунинг учун чўл жойлар, яйлов ва адирликларда 33 минг гектар ер ўзлаштирилади. Бунга сарфланадиган 350 миллиард сўмлик харажатларнинг 110 миллиард сўми субсидия ҳисобидан қоплаб берилди. Зеро, ёшларни иш билан таъминлаш, “маҳаллабай” тизимига таянган ҳолда, “ўсиш нуқталари”ни белгилаш, камбағалликни қисқартириш бугунги кундаги энг муҳим вазифалар сирасига киради.

Ўзбекистон республикасида Фарғона вилояти аҳолиси энг зич жойлашган ҳудудларидан бири ҳисобланади. Ер ресурслари чекланган, четдан кўшиб олинадиган, янгидан ўзлаштириладиган ерларни чегараланганлиги кўп сонли аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари захирасини яратишда мвжуд имкониятлардан унумли фойдаланишни тақозо этади.

Ер – бебаҳо бойлик. У инсонни кийинтиради, боқади. Энг катта бойлигимиз – заминимиз бор экан, нима учун ёшларимиз бекор юриши ёки чет элларга иш излаб бориши, ойлаб, йиллаб оиласидан, яқинларидан узоқда юриши керак? Ерлардан самарали фойдаланиш ана шундай ҳаётини муаммоларга ечим эмасми?

Президентимиз ушбу долзарб масалаларни ҳал этишга қаратилган оқилона йўлларни белгилаб берди. “Аёллар дафтари”га киритилган хотин-қизларга, “Ёшлар дафтари” рўйхатида турган йигит-қизларга ўзи истиқомат қилиб турган туманидан, қишлоғидан ерлар ажратиб берилапти. Хусусан, Олтиариқ туманидаги “Янгиараб” маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида давлат захирасида бўлган 30

гектар қир-адирлар ўзлаштирилиб, 2 та кооперативга асос солинди. 120 нафар ишсиз фуқарага 0.16 гектардан ер тажратилди, уларнинг 80 нафарини ёшлар ташкил қилади.

Ер олган опа-сингилларимизнинг қувончи бир олам, ёшларнинг шижоати, ғайрати баланд, аҳди қатъий, мақсади улуғ. Улар эртанги кунга катта умид ва ишонч билан қарамоқда. Чунки, қишлоқ фарзанди, деҳқон бола-си эмасми, ризқ-рўз яратиш кўлидан келади. Боқиманда бўлмади.

Мисол учун Бўрбонлиқ қишлоғидаги ёшларнинг муайн қисми ерни олиши билан иссиқхоналар барпо қилишди. Унга помидор, қалампир ва резаворлар экишди. Маҳсулотлар 40-50 кунда пишиб етилади. Яхши даромад олиш мумкин. Мўъжаз иссиқхонага катта харажат кетмайди. Уни қуришда ёғочдан фойдаланилапти. Плёнканинг нархи ҳам юқори эмас. Қолаверса, ер олган ёшларга имтиёзли банк кредитлари таклиф этилапти.

Ерли бўлган йигит-қизларнинг бири картошка эккан бўлса, бошқаси мошдан, яна бири сабзавотдан даромад олишни кўзлаяпти. Менинг назаримда, бу борада илм ва амалиёт таҳлилига асосланган “ўсиш нуқтаси”ни топишни ҳаётнинг бугунги шиддатли ривожланишининг ўзи тақозо этмоқда. Орзу-ҳавас билан қилинган меҳнат, сарфланган вақт ва маблағнинг зое кетишидан ёмони йўқ. Шу боис, энг аввало, ҳар бир маҳсулотни етиштиришга киришишдан олдин бозорини ўйлаш керак. Бозори бор маҳсулотнинг харидори аниқ бўлади. Акс ҳолда, харажатларга куйиб қолиш ҳеч гап эмас.

Олтиариқ тумани шароитида картошка етиштириш ҳам яхши даромад келтиради. Чунки, кўклам кирмай экилгани чилги ҳосил беради. Эртанги картошка бозорда пул бўлади. Ер бўшагач, ўрнига мош экиш мумкин. Унинг

ҳосили харидоргир. Ички бозорда нархи чакки эмас. Экспорти ҳам яхши йўлга қўйилган. Яна бир томони, уни бир муддат сақлаб, исталган пайти ички бозорга чиқариш ёки чет элга жўнатиш мумкин. Такрорий экин сифатида парваришланган турп, шолғом, сабзи, қизил лавлагининг афзаллиги ҳақида ҳам шундай фикрларни билдириш мумкин. Чунки, улар ноябрь ойида пишиб етилади, ҳосилни оддий қўлбола усулда яна 4-5 ой давомида сара сақласа бўлади.

Аслида ҳар бир экин турини оқилона ўйлаб, сўнгра экиш мақсадга мувофиқ келади. Бунда олимлар, мутахассисларнинг тавсиялари, хулосаларидан фойдаланиш асқотади. Хусусан, тумандаги “Файзли боғлар сари” узумчилик кооперацияси ана шундай йўл тутяпти. Ўтган йили бунга қадар пахта ва ғалла етиштириб келинган 6 гектар майдонда боғ яратилиб, “Хусайни”, “Келин бармоқ”, “Ризамат” навли узум кўчатлари экилди. Қатор ораларида помидор, бодринг, кўкат, қалампир ва бошқа сабзавотлар етиштириляпти. Энг муҳими, бу ерлар 50 нафардан ортиқ ёшга, жумладан, хориждан қайтиб келган меҳнат муҳожирларига ажратиб берилган. Улар плёнка остига резаворлар экиб, тўрт мартагача ҳосил олиш имкониятига эга бўлишди.

Маълумки, 2019 йилнинг май ойида давлатимиз раҳбарининг Фарғона вилоятига ташрифи чоғида 2024 йилга қадар Олтиариқ туманидаги 3000 гектар ғалла майдонини босқичма босқич қисқартириб, унинг ўрнида янги тоқзорлар ташкил этиш бўйича топшириқ берилган эди. Бунинг натижасида олтиариқликларнинг олис йиллик орзулари ушалди десак муболаға бўлмайди. Негаки, унча атиги 18 гектар майдонда эга бўлган узумчилик фермер хўжалиги мавжуд бўлиб, фақат аҳоли томорқаларида узум етиштириб келинар эди.

Ўтган вақт мобайнида 1350 гектар майдонда тоқзорлар барпо этилди. Бунинг натижасида 2700 та янги иш ўрни яратилди. Шу йилнинг охиригача яна 1650 гектар ерда янги узумзорлар ташкил этилиб, 5000 нафар янги иш ўрни очил мўлжалланяпти.

Энди ушбу рақамларга эътиборингизни қаратмоқчиман. Олтиариқда 2017 йилда 21300 тонна узум етиштирилган бўлса, 2020 йилда бу миқдор 50 минг тоннадан ошди. 2019 йилда биргина узумнинг ўзидан 12 миллион 800 минг долларлик маҳсулот экспортган йўлланган бўлса, ўтган йили бу кўрсаткич қарийб икки баробарга кўпайди. Буларнинг ҳаммаси аҳоли томорқаларидаги 1400 гектар

узумзор эвазига қўлга киритилган. Тез орада янги тоқзорлар ҳосилга кирса, уларнинг қанча тош босишини ва экспорт имкониятини ҳисоблаш қийин бўлмайди. Яъни, режага кўра, 2024 йилга бориб туманда 3000 гектар ерда узум етиштирилаши натижасида 160 минг тоннагача ҳосил олиш, 170 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилиш, 12 мингга яқин кишини иш билан таъминлаш мумкин бўлади.

Аввалги йил кузида ташкил этилган 1350 гектар узумзорнинг қатор ораларидаги 900 гектар ерга эртанги сабзавот, қолганига картошка экилди. Бу майдонлардан 1400 тонна сабзавот, 6800 тонна картошка олинди. Улар ўрнига такрорий экин сифатида 920 гектари ерда сабзавот, 210 гектарда полиз ҳамда 220 гектар майдонга дуккакли дон экинлари экилди. Йиғиштириб олинган ҳосил эл дастурхонини янада бойитишга, минглаб одамларнинг ҳаётдан рози бўлиб яшашига хизмат қилди.

Президентимиз томонидан берилган топшириқлар асосида вазирликлар, республиканинг тегишли масъул идоралари, тижорат банклари вакилларида иборат ишчи гуруҳлар Фарғона вилоятидаги 1 минг 41 та маҳаллада ўрганишлар олиб борди. Улар хонадонма-хонадон юриб, аҳолининг муаммоларини ўрганди, маҳаллаларнинг “ўсиш нуқталари”ни аниқлаб берди, шу асосда манзилли дастурлар тайёрланди. Эндиликда уларни ҳаётга татбиқ этиш устида изчил иш олиб бориляпти.

Назаримда, бу борадаги тadbирларни амалга оширишда ҳар бир маҳалладан ўн, “ўсиш нуқтаси” учун 1-2 нафардан соҳани яхши биладиган ва ўргата оладиган мутахассисни тайёрлаб олиш яхши самара беради. Бу, ўз навбатида, вилоят миқёсида 10 410 нафар хунарни ўргатадиган устозга эга бўлиш учун шарт-шароит яратади. Чунки, ерли бўлган ёшларнинг барчаси ҳам плёнка остида сабзавот, помидор, бодринг, қалампир, етиштиришни тўла билади деб бўлмайди, уларни ўргатиш, керак бўлса ўқитиш лозим.

Юртимизда озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашнинг имконияти кенг, шарт-шароитлар ҳам етарли. Хусусан, ўтган йили тўрт ярим миллион аҳолига тегишли 432 минг гектар томорқа майдонларида экинлар тўлиқ экилиши таъминланиши ҳисобига 10 миллион тоннадан зиёд маҳсулот етиштирилди. Бу йил ҳам кўкламнинг ҳар бир ғанимат кунидан, ҳар қарич ердан унумли фойдалансак, ушбу рақамлар салмоғи янада ортиб бораверади. Энг муҳими, ерга меҳр қўйган ёшларнинг орзу-мақсадлари амалга ошади, меҳнатига яраша даромад олади.

АДАБИЁТЛАР:

1. Ибрагимов О.О. Регулирование плодоношения хлопчатника. Из. Мехнат, Тошкент, 1992 с.115–129.
2. Мухаммаджонов М. В., Зокиров А. В., Ғўза агротехникаси. Ташкент: Из.Мехнат, 1988 с.17–61.
3. Ибрагимов Б. О., Ибрагимов О. О. Влияние сроков сева и сортовых особенностей на рост и развитие хлопчатника. Мелиорация как драйвер модернизации АПК в условиях изменения климата: Материалы Междунар. науч.-практ. интернет-конф. 13-20 июля 2020 г. / Новочерк. инж.-мелиор. ин-т Донской ГАУ. – Новочеркасск: Лик, 2020. –с. 37-40. ISBN 978-5-907158-89-4/
4. О.О.Ибрагимов, И.Х.Домуладжанов. Дехқон, фермер, хўжаликларининг истиқболдаги вазифалари. Научно-технический журнал ФерПИ, 2020, том №24, спец.вып., №1, Часть 1, с.61-67
5. Ибрагимов Одилжон Олимжонович Турсунова Сайёра Ёрқинжон кизи. ВЛИЯНИЕ СРОКОВ СЕВА И СОРТОВ НА НАКОПЛЕНИЕ СУХОЙ МАССЫ ХЛОПЧАТНИКА. UNIVERSUM: ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ.
6. Муротова Лолахон Неъматовна, Ибрагимов Одилжон Одилжонович, Ибрагимов Бекзод Одилжонович. Ғўзани ҳосил туғишини бошқариш омиллари. “Дано Нашриёти” МЧЖ босмахонасида чоп этилган.09.03.2021 й.